

TÚI THỪA ỐNG TIÊU HÓA DƯỚI HOÀNH

PGS.TS.BS. VÕ TẤN ĐỨC

Khoa Chẩn đoán hình ảnh

Bệnh viện Đại học Y Dược TP HCM

NỘI DUNG

ĐẠI CƯƠNG

CÁC LOẠI TÚI THỪA THƯỜNG GẶP

TIẾP CẬN CHẨN ĐOÁN

BIẾN CHỨNG

KẾT LUẬN

- Túi thừa ống tiêu hóa dưới hoành
 - Phổ biến
 - Đặc biệt ở người lớn tuổi
- Túi phình ra từ thành ống tiêu hóa
 - Bẩm sinh: chứa tất cả các lớp của thành ruột
 - Mắc phải: chỉ chứa lớp niêm mạc và dưới niêm mạc, phổ biến hơn
 - Nhiều vị trí khác nhau trong ống tiêu hóa với đặc điểm và tỉ lệ khác nhau

CÁC LOẠI TÚI THỪA THƯỜNG GẶP

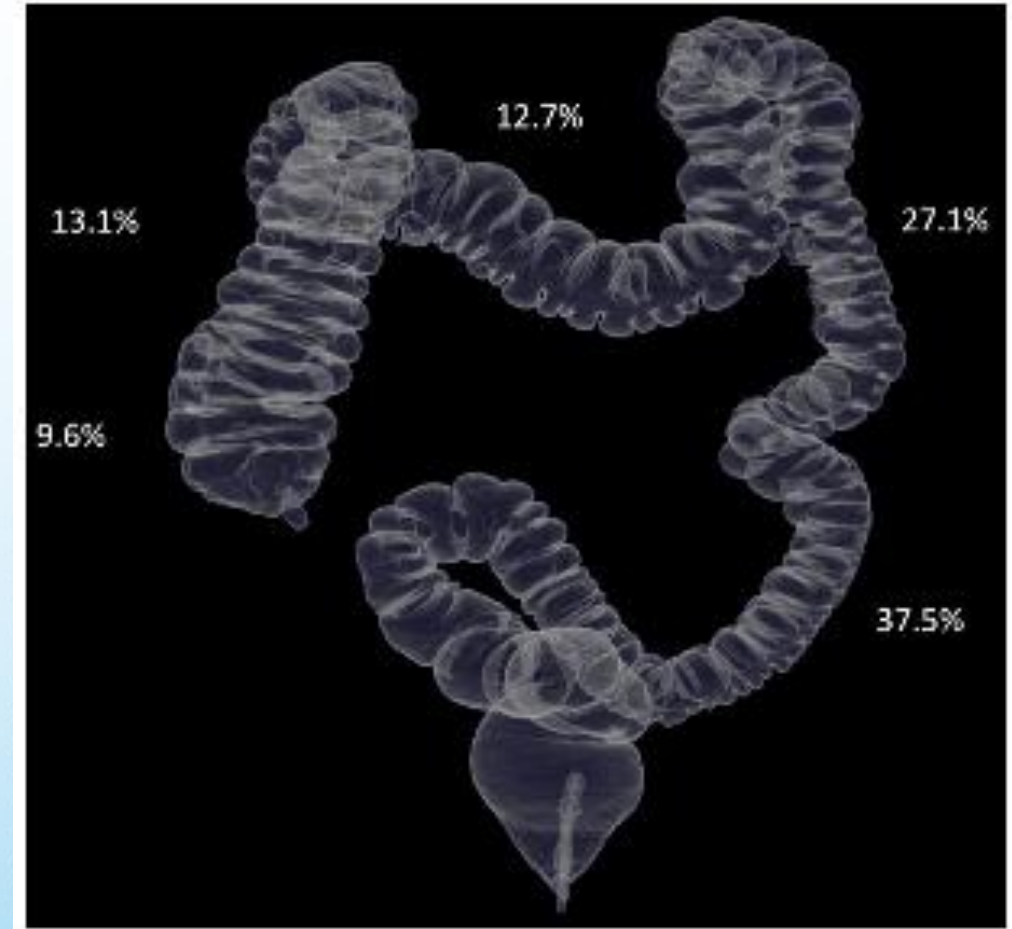

Theo tỉ lệ thường gặp:

1. Túi thừa đại tràng
2. Túi thừa ruột non
3. Túi thừa trực tràng
4. Túi thừa dạ dày

1. Túi thừa đại tràng

- Loại thường gặp nhất
- Tỷ lệ mắc tăng theo độ tuổi.
- Vị trí:
 - đại tràng sigma (37,5%)
 - đại tràng xuống (27,1%)
 - đại tràng ngang (12,7%)
 - đại tràng lên (13,1%)
 - manh tràng (9,6%)
- Tỷ lệ túi thừa đại tràng phải ở bệnh nhân trên 60 tuổi tăng lên đáng kể
 - 14,2% ở manh tràng
 - 18,5% ở đại tràng lên

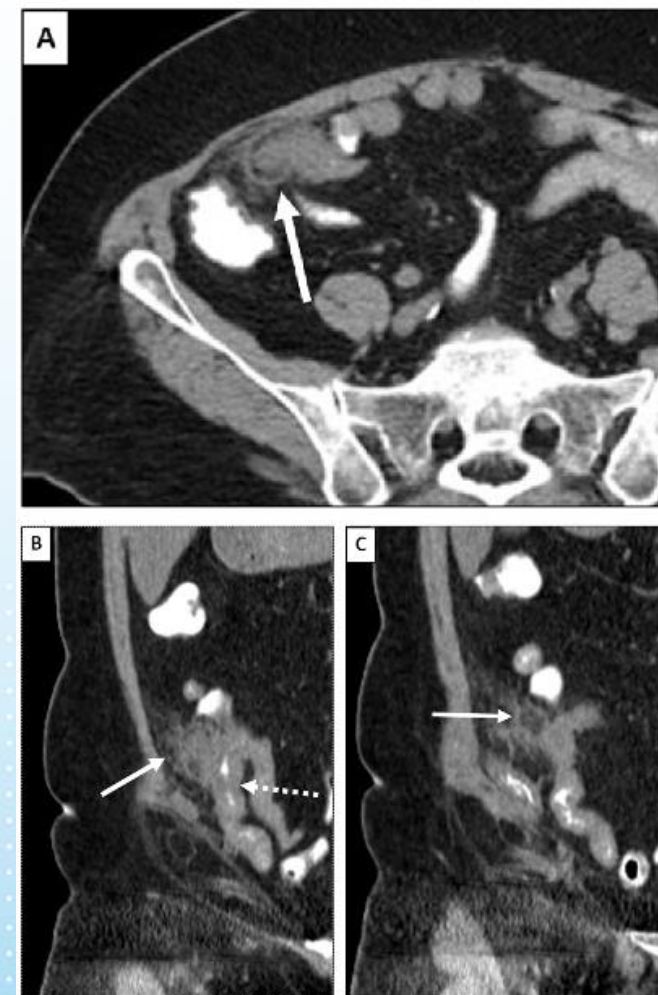
De Cecco CN, Ciolina M, Annibale B, et al. Prevalence and distribution of colonic diverticula assessed with CT colonography (CTC). Eur Radiol. 2016;26(3):639-45. doi: 10.1007/s00330-015-3866-1

2. Túi thừa ruột non

- 10% ở tá tràng, 2,3% ở hồi tràng và hồi tràng
- Túi thừa tá tràng thường cách bóng Vater khoảng 2 cm
- Các túi thừa ở hồi tràng và hồi tràng có xu hướng nhiều hơn và giảm dần kích thước khi càng đi xuống dưới
- Túi thừa Meckel:
 - chiếm đến 2% dân số
 - túi thừa bẩm sinh
 - thường gặp ở hồi tràng cách van hồi - manh tràng khoảng 60 – 100 cm

Chapman J, Al-Katib S, Palamara E. Small bowel diverticulitis - Spectrum of CT findings and review of the literature. Clin Imaging. 2021;78(240-246. doi: 10.1016/j.clinimag.2021.05.004

2. Túi thừa ruột non

Chapman J, Al-Katib S, Palamara E. Small bowel diverticulitis - Spectrum of CT findings and review of the literature. Clin Imaging. 2021;78(240-246. doi: 10.1016/j.clinimag.2021.05.004

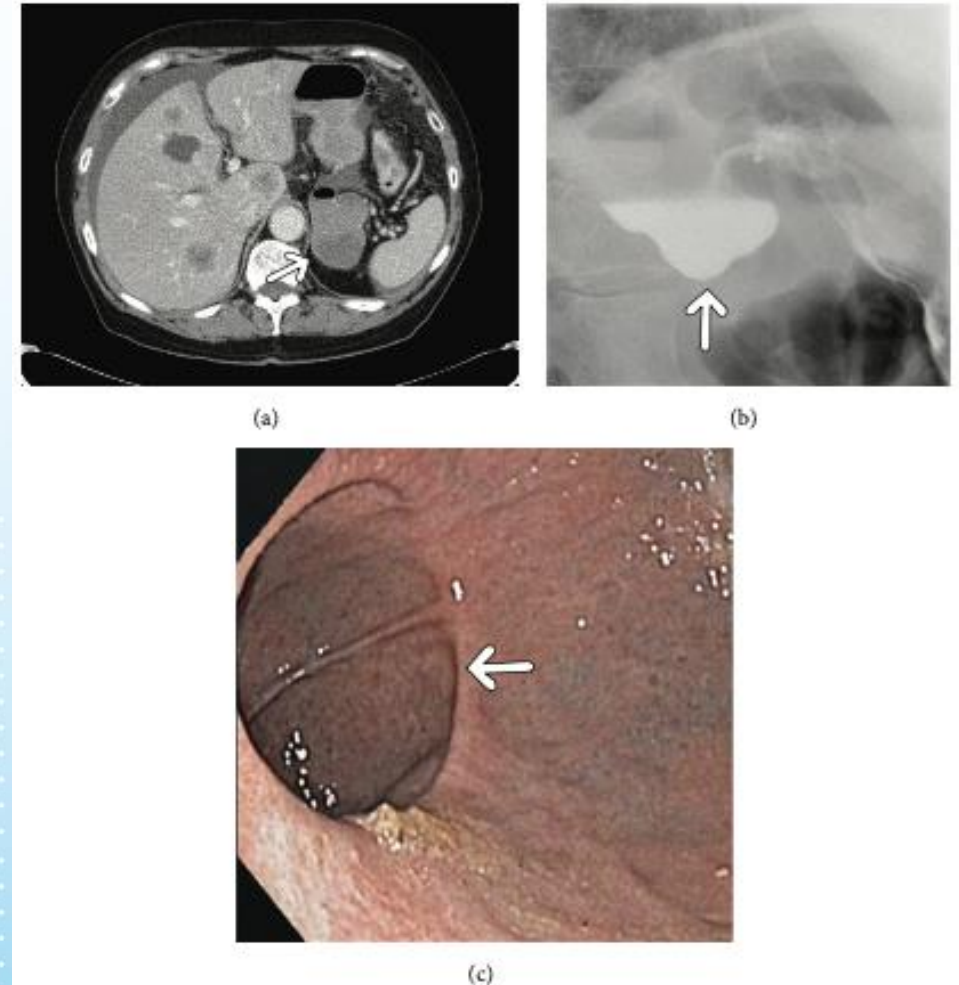
3. Túi thừa trực tràng

- rất hiếm gặp với tỉ lệ ít hơn 0,1%
- So với túi thừa đại tràng sigma
 - có cổ rộng hơn
 - kích thước lớn hơn (khoảng 2 – 3 cm)
 - số lượng ít hơn (khoảng từ 1 – 3)
 - thường là túi thừa thật hay túi thừa bẩm sinh

Na SK, Jung HK, Shim KN, Jung SA, Chung SS. Iatrogenic rectal diverticulum with pelvic-floor dysfunction in patients after a procedure for a prolapsed hemorrhoid. Ann Coloproctol. 2014;30(1):50-3. doi: 10.3393/ac.2014.30.1.50

4. Túi thừa dạ dày

- loại ít gặp nhất
 - 0,01% đến 0,11% trên nội soi
 - khoảng 0,02% trên tử thi
- Các túi thừa dạ dày:
 - bẩm sinh: chiếm 70-75%, thường nằm ở vùng đáy vị và thành sau của dạ dày
 - mắc phải: thường ở hang vị

Shah J, Patel K, Sunkara T, Papafragkakis C, Shahidullah A. Gastric Diverticulum: A Comprehensive Review. *Inflamm Intest Dis*. 2019;3(4):161-166. doi: 10.1159/000495463

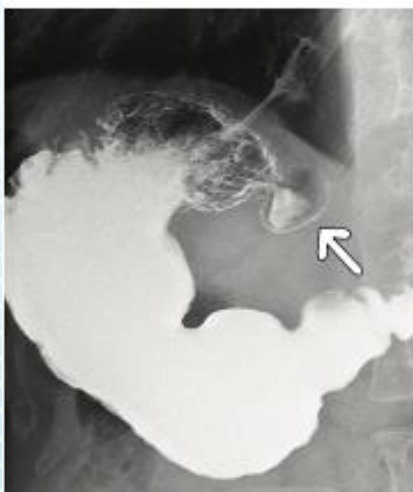
4. Túi thừa dạ dày

(a)

(b)

(c)

(d)

Schramm D, Bach AG, Zipprich A, Surov A. Imaging findings of gastric diverticula. *ScientificWorldJournal*. 2014;2014:923098. doi:10.1155/2014/923098

TIẾP CẬN CHẨN ĐOÁN

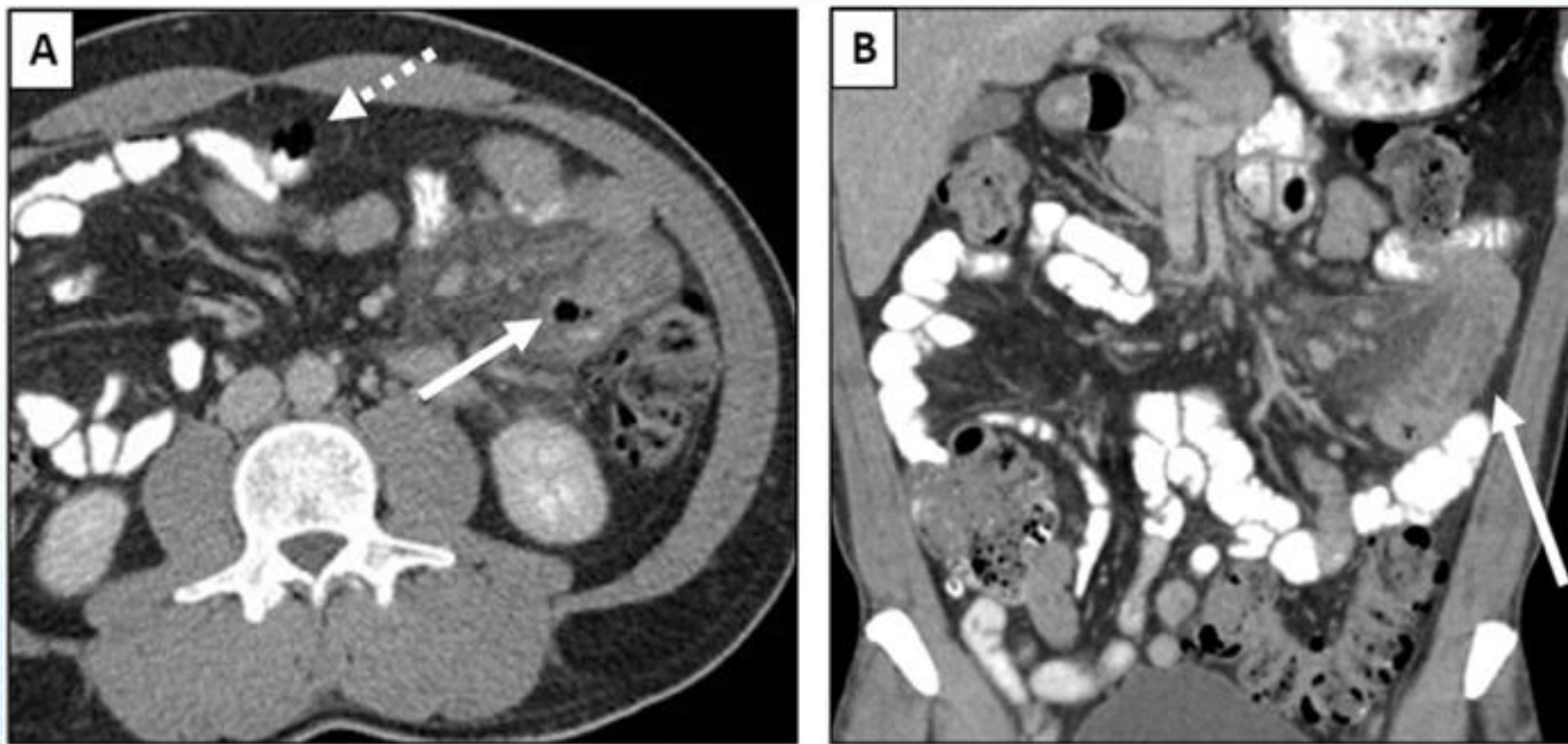

Trường hợp có biến chứng

- Triệu chứng: đau bụng cấp, sốt, tăng bạch cầu và CRP
 - Cần phân biệt với các bệnh lý bụng cấp khác
- Chụp cắt lớp vi tính (CLVT)
 - lựa chọn hàng đầu
 - phát hiện các dấu hiệu viêm quanh túi thừa, phù nề mạc treo hay khí tự do ổ bụng nếu có thủng, áp xe, tắc ruột và các biến chứng khác

Chapman J, Al-Katib S, Palamara E. Small bowel diverticulitis - Spectrum of CT findings and review of the literature. Clin Imaging. 2021;78(240-246. doi: 10.1016/j.clinimag.2021.05.004

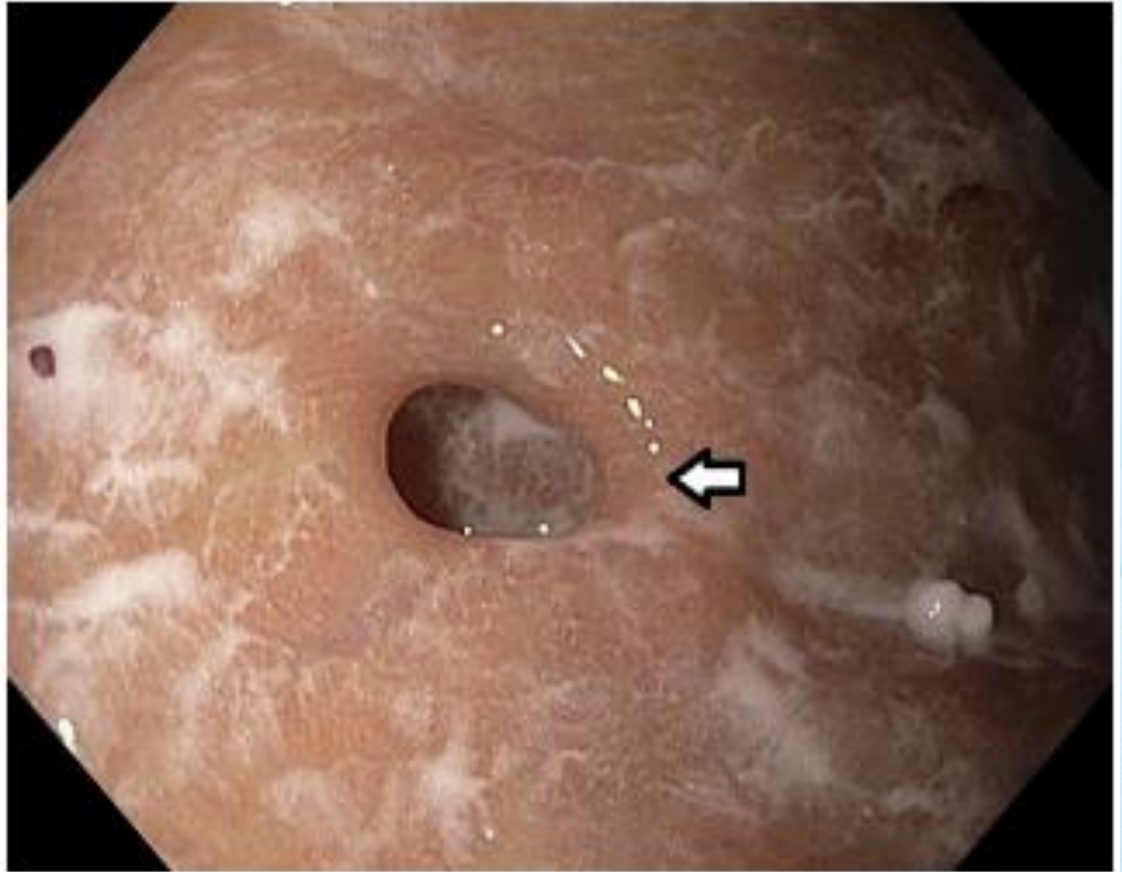
Trường hợp có biến chứng

Chapman J, Al-Katib S, Palamara E. Small bowel diverticulitis - Spectrum of CT findings and review of the literature. Clin Imaging. 2021;78(240-246. doi: 10.1016/j.clinimag.2021.05.004

Trường hợp có biến chứng

- Siêu âm
 - độ nhạy thấp hơn CLVT
 - hữu ích → dày thành ruột hay dịch quanh túi thừa
- Nội soi
 - đánh giá trực tiếp
 - tìm các biến chứng: loét hay chảy máu
 - sinh thiết khi cần
 - không là phương thức chẩn đoán chính trong trường hợp cấp cứu

Shah J, Patel K, Sunkara T, Papafragkakis C, Shahidullah A. Gastric Diverticulum: A Comprehensive Review. *Inflamm Intest Dis*. 2019;3(4):161-166. doi: 10.1159/000495463

Trường hợp phát hiện tình cờ

- Hầu hết không có triệu chứng, phát hiện tình cờ trong quá trình kiểm tra sức khỏe định kỳ hoặc khi thực hiện các kỹ thuật hình ảnh vì lý do khác
- CLVT:
 - phát hiện túi thừa
 - xác định vị trí, kích thước và các đặc điểm
- Chụp X-quang ống tiêu hóa trên hoặc dưới +/- thuốc cản quang
 - đôi khi túi thừa có thể không được phát hiện do cổ túi hẹp
- Nội soi ống tiêu hóa là phương pháp có độ nhạy cao

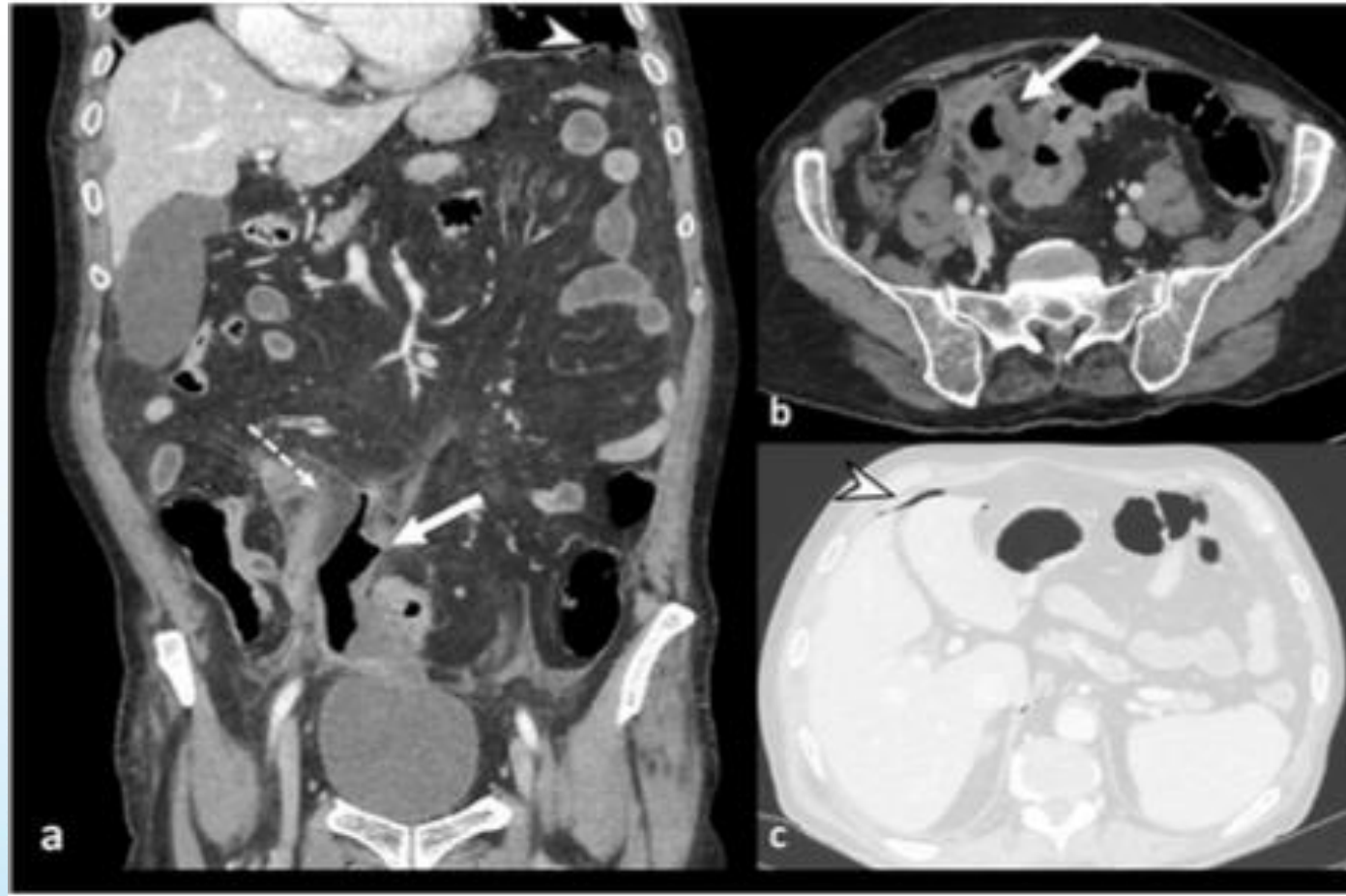
Trường hợp phát hiện tình cờ

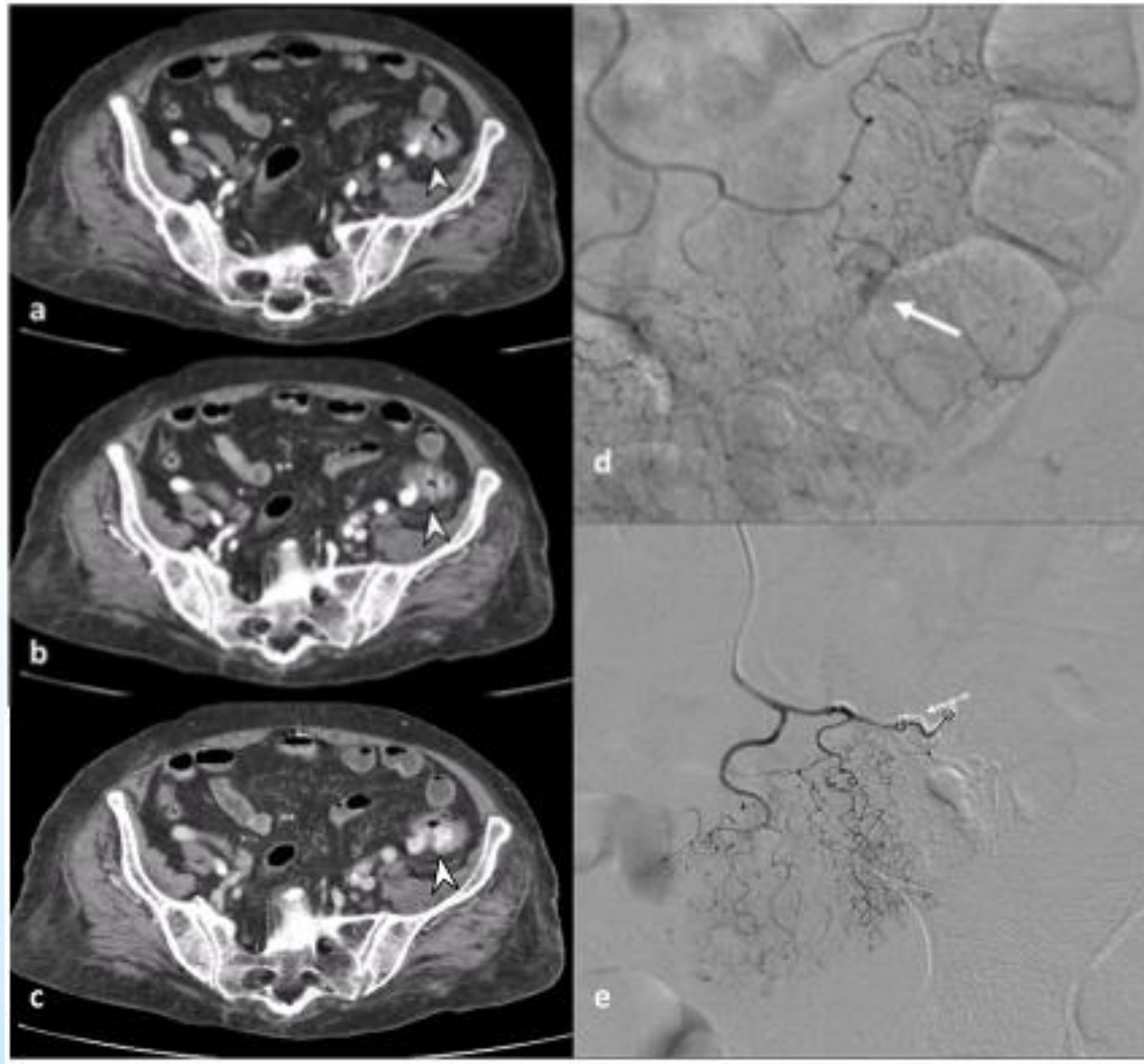
Shah J, Patel K, Sunkara T, Papafragkakis C, Shahidullah A. Gastric Diverticulum: A Comprehensive Review. *Inflamm Intest Dis*. 2019;3(4):161-166. doi: 10.1159/000495463

BIẾN CHỨNG

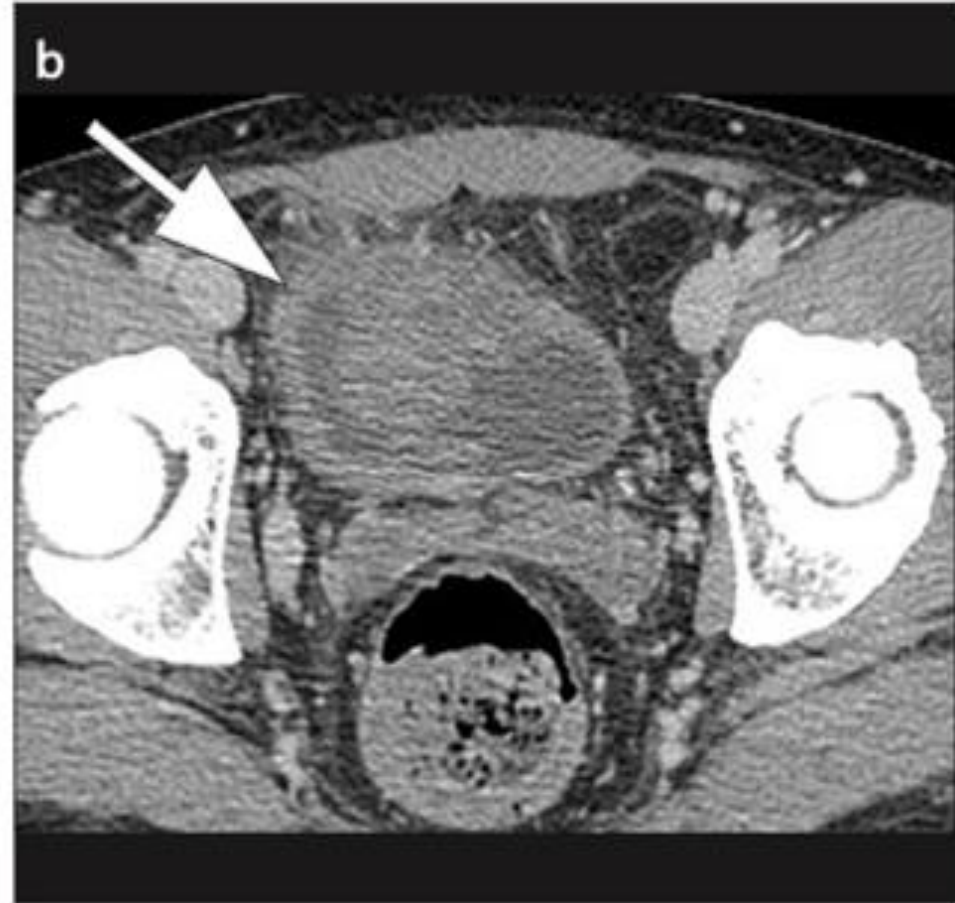
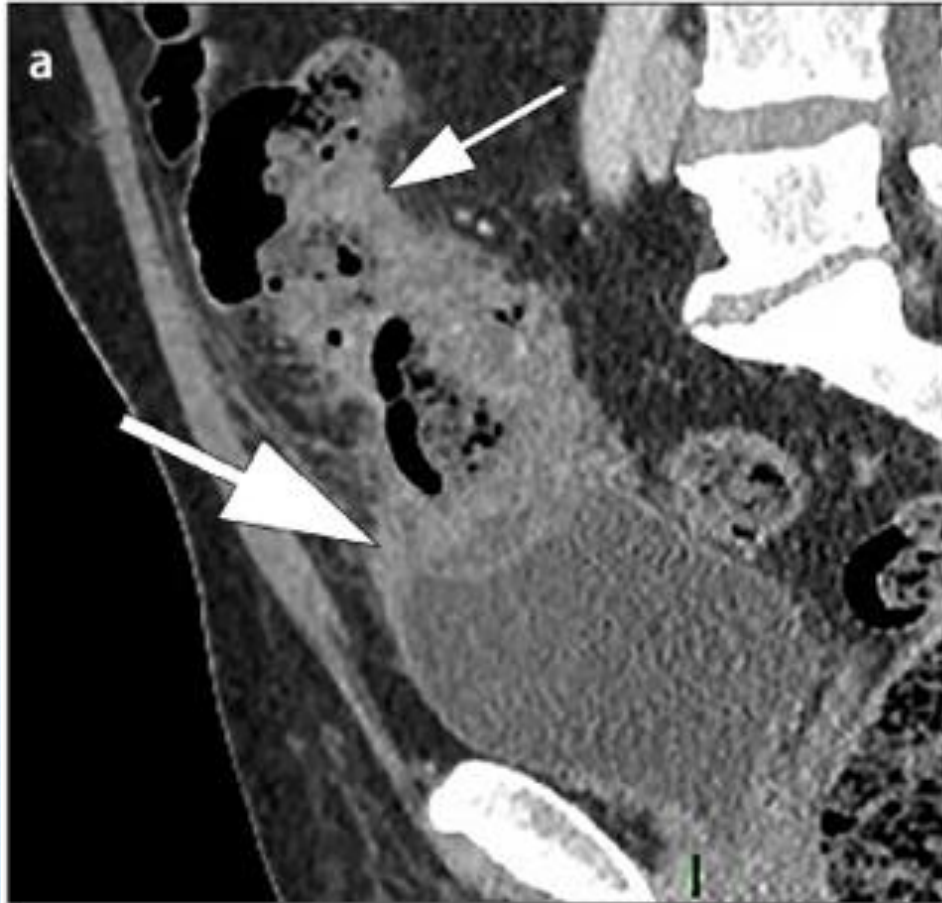
1. Viêm túi thừa: là biến chứng phổ biến nhất, xảy ra khi thức ăn và vi khuẩn bị kẹt trong túi thừa gây ra tình trạng nhiễm trùng và viêm.
2. Thủng túi thừa: Túi thừa bị viêm có thể thủng, dẫn đến viêm phúc mạc và có thể đe dọa tính mạng
3. Áp xe có thể hình thành xung quanh túi thừa bị viêm
4. Xuất huyết tiêu hóa: Túi thừa có thể gây xuất huyết tiêu hóa do loét hoặc vỡ mạch máu
5. Tắc ruột: Túi thừa lớn có thể gây tắc ruột do chèn ép
6. Rò: Túi thừa cũng có thể gây rò vào các cơ quan lân cận như bàng quang hoặc âm đạo

Tiralongo F, Di Pietro S, Milazzo D, et al. Acute Colonic Diverticulitis: CT Findings, Classifications, and a Proposal of a Structured Reporting Template. *Diagnostics (Basel)*. 2023;13(24):3628. Published 2023 Dec 8. doi:10.3390/diagnostics13243628

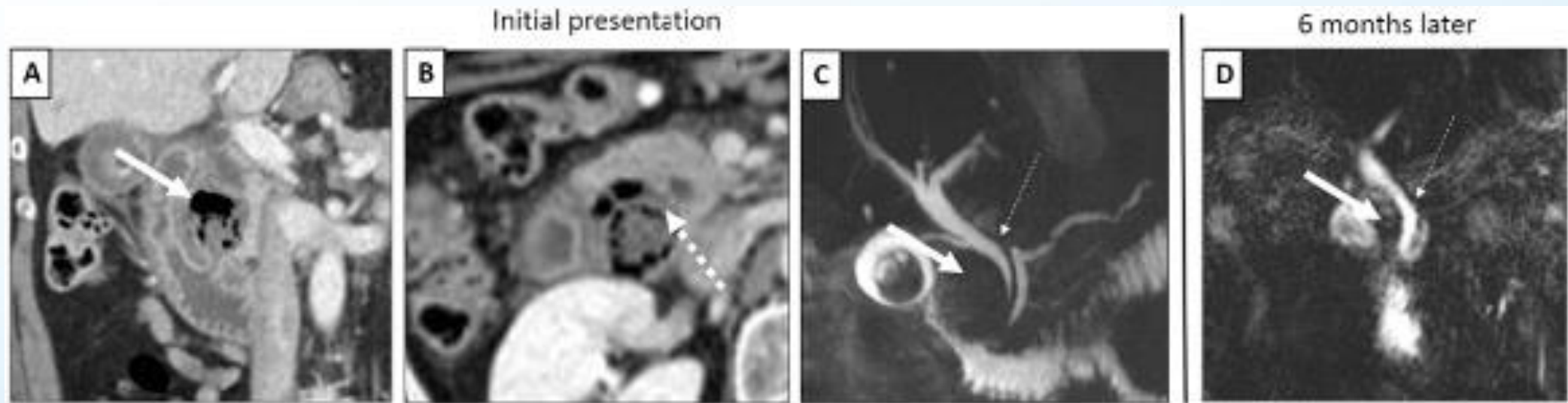

Tiralongo F, Di Pietro S, Milazzo D, et al. Acute Colonic Diverticulitis: CT Findings, Classifications, and a Proposal of a Structured Reporting Template. *Diagnostics (Basel)*. 2023;13(24):3628. Published 2023 Dec 8. doi:10.3390/diagnostics13243628

Minordi LM, Larosa L, Berte G, Pecere S, Manfredi R. CT of the acute colonic diverticulitis: a pictorial essay. *Diagn Interv Radiol.* 2020;26(6):546-551. doi: 10.5152/dir.2020.19645

- Các biến chứng ít phổ biến: nhiễm trùng huyết, viêm đường mật do chèn ép đường mật hoặc thiếu máu

Chapman J, Al-Katib S, Palamara E. Small bowel diverticulitis - Spectrum of CT findings and review of the literature. Clin Imaging. 2021;78(240-246. doi: 10.1016/j.clinimag.2021.05.004

KẾT LUẬN

- Túi thừa ống tiêu hóa dưới hoành là một tình trạng phổ biến có thể gây ra các biến chứng nghiêm trọng.
- Việc hiểu rõ về các loại túi thừa, cách tiếp cận chẩn đoán và các biến chứng có thể giúp bác sĩ đưa ra các quyết định điều trị tốt nhất cho bệnh nhân.
- Chẩn đoán hình ảnh, đặc biệt là CLVT và nội soi, đóng vai trò quan trọng trong việc phát hiện và đánh giá mức độ nghiêm trọng của bệnh.
- Các bác sĩ nên nghi ngờ túi thừa ở những bệnh nhân có triệu chứng đau bụng không rõ nguyên nhân và khi phát hiện túi thừa thì cần theo dõi chặt chẽ để phát hiện và điều trị kịp thời các biến chứng có thể xảy ra.

Tài liệu tham khảo

1. Shah J, Patel K, Sunkara T, Papafragkakis C, Shahidullah A. Gastric Diverticulum: A Comprehensive Review. *Inflamm Intest Dis*. 2019;3(4):161-166. doi: 10.1159/000495463
2. Chapman J, Al-Katib S, Palamara E. Small bowel diverticulitis - Spectrum of CT findings and review of the literature. *Clin Imaging*. 2021;78(240-246. doi: 10.1016/j.clinimag.2021.05.004
3. De Cecco CN, Ciolina M, Annibale B, et al. Prevalence and distribution of colonic diverticula assessed with CT colonography (CTC). *Eur Radiol*. 2016;26(3):639-45. doi: 10.1007/s00330-015-3866-1
4. Na SK, Jung HK, Shim KN, Jung SA, Chung SS. Iatrogenic rectal diverticulum with pelvic-floor dysfunction in patients after a procedure for a prolapsed hemorrhoid. *Ann Coloproctol*. 2014;30(1):50-3. doi: 10.3393/ac.2014.30.1.50
5. Schramm D, Bach AG, Zipprich A, Surov A. Imaging findings of gastric diverticula. *ScientificWorldJournal*. 2014;2014:923098. doi:10.1155/2014/923098
6. Tiralongo F, Di Pietro S, Milazzo D, et al. Acute Colonic Diverticulitis: CT Findings, Classifications, and a Proposal of a Structured Reporting Template. *Diagnostics (Basel)*. 2023;13(24):3628. Published 2023 Dec 8. doi:10.3390/diagnostics13243628

XIN CHÂN THÀNH CẢM ƠN
